

XXVI. Forfest 2015, page 12 – Zdenka Vaculovičová & Václav Vaculovič: 26th Forfest 2015 (international festival of art with spiritual orientation, Kroměříž – Olomouc – Brno – Bratislava, various locations, 10. 4. – 11. 10.)

The 26th edition of the Festival Forfest Czech Republic comprises thirty-four actions, fourteen concerts and courses for young composers, an international colloquium and five exhibitions. Experts from eight countries (Ireland, Germany, Poland, Czech Republic) participated in an international conference-biennial of art history colloquium *Spiritual Streams in Contemporary Art*, subtitled *Visions of the Future* (23. 6. – 25. 6.). The participants commented critically on current problems such as funding of art, manipulation, and themes including the impact of the ideas of post-Modernity, the importance of the return to the original sources of creativity, prehistoric symbols, mythology, interdisciplinary inspiration, contemporary music and liturgy, reflection of spiritual aspects in art education.

Translated by **Magda Němcová**

A T E L I Ě R

Šéfredaktorka: Blanka Jiráčková

Redakce: Marie Haškovcová, Lucie Váchová

Koncepce a výběr reprodukcí: Blanka Jiráčková

Grafický návrh: Sára Bergmannová

Sazba: Tomáš Brychta

Redakční okruh: Zuzana Bartošová, Jana Claverie, Viktor Čech, Vlasta Čiháková Noshiro, Ludvík Hlaváček, Ivan Kafka, Milan Mikuláščík, Aleš Svoboda, Zuzana Štefková, Petr Vaňous

Jednou větou: Eva Drexlerová (ED), Letem světem: Lucie Váchová

Adresa redakce: Ateliér, Londýnská 81, 120 00 Praha 2

telefon: +420 222 322 316

e-mail: atelier.art@volny.cz, www.atelier-journal.cz, facebook: casopisatelier

Vydává: Společnost časopisu Ateliér za částečné finanční podpory Ministerstva kultury České republiky, Státního fondu kultury ČR

Státní fond kultury ČR

Tisk: Label s.r.o., Česká ul. 1, Kutná Hora

Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusí být shodné s názorem redakce. Vydavatel neodpovídá za obsah inzerátů a jejich pravdivost.

Předáno do tisku 19. 8. 2015

Rozšířující První novinová společnost, a. s.; Mediaprint & KAPA Pressegross, s.r.o. a redakce; **Předplatné přijímá: Česká republika – SEND**, Předplatné s.r.o., Ve Žlíbku 1800/77, 193 00 Praha 9 – Horní Počernice, **telefon:** 225 985 225, send@send.cz; www.send.cz, **Slovenská republika – Magnet-Press Slovakia s.r.o.**, Šustekova 10, 851 04 Bratislava, **telefon/fax:** 00421 2 672 019 31-33, 244 454 628, predplatne@press.sk, www.predplatne.magnetpress.sk
MiČ 460 48, MK ČR E-5139, ISSN 1210-5236

Ročník 28; Cena: předplatné 55 Kč – 1265 Kč za rok, volný prodej 60 Kč (včetně DPH), Slovensko € 2,20, roční předplatné € 50,60

Ateliér č. 16–17/15

15

XXVI. FORFEST 2015

Kroměříž – Olomouc – Brno – Bratislava, 10. 4. – 11. 10.

Letošní festival XXVI. Forfest Czech Republic – Mezinárodní festival současného umění s duchovním zaměřením – získal prestižní Cenu České hudební rady a byl vybrán mezinárodní porotou EFPE (Europe for Festivals, Festivals for Europe) pro širší evropský projekt EFPE Label 2015-16. Aktivitu festivalu jsou více než čtvrt století v hledisku zájmu světové veřejnosti. Program XXVI. ročníku obsahoval 28 stěžejících akcí (34 celkem) a 14 koncertů i kompozičních kurzů pro mladé skladatele, mezinárodní mezioborovou konferenci Kolokvium 2015 a 5 výstavních a performančních projektů.

Ve dnech 23.-25. 6. se uskutečnilo mezinárodní biennale uměnovědného kolokvia Duchovní proudy v současném umění zaměřené na aktuální přesahy hudby a výtvarného umění tentokrát s podtitulem: Vize budoucnosti. Účastníci z 8 zemí (Irsko, Německo, Polsko, Slovensko, Itálie, San Marino, Maďarsko a Česko) tvořili pestrou komunitu, která se v hanáckých Athénách, jak je Kroměříž často nazývána, cítila příjemně také díky blízkosti zahrad UNESCO, jejichž romantický rámeček dodal události potřebnou atmosféru k přemýšlení a meditacím, včetně nádherných interiérů i exteriérů Arcibiskupského zámku.

Tento text se soustřeďuje pouze na mezioborové přesahy, které umožňují sledovat určité obecně platné principy společné pro všechny druhy umění. K samotné akci kolokvia a doprovodných programů: jedním z úživých problémů současné Evropy je například financování uměleckého provozu. Skeptické hlasy zaznívaly i od účastníků ze západních zemí – Matthias Drude z Hochschule für Kirchenmusik Dresden zmínil ve své přednášce mimo jiné i své trpké zkušenosti v souvislosti s privátním sektorem a státními fondy. Massimiliano Messieri – italský komponista působící na konzervatoři v Bologni a žijící v San Marinu, přednesl poněkud pesimistickou

vizi I had a dream dovádějící ad absurdum myšlenku vítězství principů novodobé konzumní společnosti nad požadavky autentického umění, jež vede až k jeho zániku. Anotace přednášky Martina Flašara (Ústav hudební vědy FF MU Brno) Budoucnost už máme za sebou napovídá

Audiovizualní performance Petera Kotavana a Eleny Letňanové ve Sněmovním sále Arcibiskupského zámku Kroměříž

Márton Barabás, Spinning Book (Spleťácká kniha), 2015, mixed media, 48 x 32 x 15 cm, Knihovna Kroměřížska. Foto Forfest (2x)

mnohé o problémech, které dnes sdílejí bez rozdílu všechny umělecké obory. „Postmodernismus zahrnuje relativitu pokroku a linearity času. Z hlediska naší přítomnosti se zdá, že budoucnost již uplynula. Koncept Nového se stal v průběhu 2. poloviny 20. století zastaralým a omšelým. Stěžejní naděje něco více obětivější a nudnější než imperativ Nového. Diktatura Nového byla Igonem Fjodorovičem Stravinským jednoduše nahrazena za svobodu Starého. Možná to byl on, kdo jako jeden z prvních rozpoznal důležitost tvůrčí svobody, která nemůže být v žádném případě nahrazena imperativem Nového...“ Kunsthistorik Vladislav Grešlík z Prešovské univerzity zdůraznil ve své přednášce Tajomství přírody a ducha (Stefan Filep a jeho obrazy) potřebnost návratu k původním kořenům tvorby. V jeho dlouholeté teoretické práci objevuje často tento apel a podtón, který zní v soudobé vyprázdněné praxi zvláštní nálehavostí. Irský malíř Tommy Barr (From the Stone Age to the Troubles) se zabývá výtvarným zpracováním starověkých symbolů prehistorických památek. Irsko má bohatou tradici uměleckého dědictví a možná více než v jiných zemích jsou zde symboly a vizuální metafory vetknuty do struktury společnosti a jsou ústředním smyslem lidské identity a spirituality. Ve své výstavě pro festival v Galerii U Artuše zpracoval odkazy na českou a irskou mytologii a symbolismus s názvem Věčný kruh. Objevný a ve své formulaci precizní byl vstup filozofa Aleše Havlíčka (UJEP, Ústí nad Labem) s názvem Kýc a ideologie. Odhalení a pojmenování některých výtvarných manipulativních postupů současné ideologie konzumu je zdá se čím dál potřebnější... Márton Barabás (University of Fine Arts Budapest) doplnil svoji účast na kolokviu komorní výstavou knižních objektů v Knihovně Kroměřížska (Book-Art-Objects). K hudbě má evidentně blízko – reinterpretaci knižních obalů a notových partitur dává na roveň interpretaci hudby minulých staletí. Jeho knihy-objekty jsou často inspirovány hudbou – použitím písma či vlastní hmatový zážitek má volnou spojitost s hudbou Beethovena či Bartóka, stejně jako s vůní a obsahem kni-

hy. Specialista na elektro-akustickou hudbu Michal Rataj (HAMU, Praha) je známý svými na barvě založenými projekty, které nenásilně expandují do vizuálního umění. Vzpomejme například úspěšnou performanci ozvučených skleněných objektů Marka Trizuljaka. Jeho přednáška Ars Acustica Palmarum jako zkušenost se soudobou hudbou v liturgii Květné neděle v chrámu Nejsvětějšího Salvátora v Praze popisuje spontánní vznik umělecké komunity, která vždy o Velikonocích vyvíjí aktivity. Přední čeští výtvarníci – během let to byli například Adriana Šimotová, Stanislav Kolibal, Michal Škoda, Václav Cigler, Norbert Schmidt a další – a hudebníci v kooperaci s teologem Tomášem Halikem a jeho spolupracovníky se podílejí na zrodu nových idejí. Centrum teologie a umění při Katolické teologické fakultě UK v Praze se nyní pouští nejen do odvážných a náročných vizuálních intervencí do chrámového prostoru, ke kterým pořádá doprovodné debaty a setkání, ale i do poměrně složitých originálních koncepčních přístupů. Jan Buchta (historik umění, Galerie výtvarného umění v Hodoníně) v přednášce Duchovní aspekty výtvarného projevu a jejich reflexe ve výtvarném výchově shrnul imperativ potřeby změn v náhledu na obory, které tvoří samu podstatu sumy vzdělání v souvislosti s galerijní prací. Jinými slovy: péče o sbírky umění posledních 5 staletí vyžaduje nejen široké znalosti historie a dobových souvislostí, ale také například teologické vědomosti. Na jeho vystoupení navazovala prezentace Hany Stehlikové-Babryádové (Masarykova univerzita, Brno) Spirituální aspekty grafického a akustického projevu. Zahrnovala výpověď o dlouhodobých zkušenostech práce se studenty cíleně orientované k hledání souvislostí výtvarného projevu s vnitřním zážitkem, který je například umocňován poslechem současné klasické i alternativní hudby. Výsledkem tohoto směřování je nově vydaná publikace Trasy (Výzkum historických a inovativních aspektů umění a edukace), na níž se podílel kolektiv pedagogů Masarykovy univerzity v Brně. Jedním z nejzajímavějších průníků hudby do výtvarného umění se stala festivalová

audio-vizuální performance Kotvan – Letňanová. Slovenskému architektovi Petru Kotvanovi se podařilo přesvědčit a nadchnout klavírní virtuosku Eleny Letňanovou pro experiment, v jehož průběhu vzniká spontánní zážnam vizualizace hry jako akční malby. Solistka nejrpe zahrála skladbu na klavír (Bach, Chopin, Liszt, Grossmann, Graham, Bartók), a potom ji „zahrála“ s vybranými barvami na rukou na širokých pásech křídového papíru. Před očima diváků-posluchačů tak postupně vznikala série výtvarných děl s přesnými pravidly přednesu. Navíc promyšlené korespondovala se stylem a obdobím každé skladby a měla přitom žádoucí expresivitu a vynalézavost barevných nuancí. Zdánilivě jednoduchý koncept odkrývá podstatný rys dnešní mnohostranné a multikulturní situace umění. Čtvrtá dimenze díla – totiž čas – získává zvláštní nálehavost faktem přesného ohraničení, které je na vteřinu shodné s časem hudební „předlohy“.

Zahradní ateliér je po léta nepostradatelným doplňkem festivalového týdně. Byl platformou pro neformální setkávání hostů, sloužil jako místo pro diskuse, předčtení nebo přehrávání partitur, nahrávání rozhovorů pro rozhlas, příležitost výstavy (100 m dlouhá zahrada), přednášky kurzů s mezinárodní účastí, poslechové pořady v intimně domáckém prostředí, či jako itočíště ke zkouškám na koncerty. Za léta prošly tímto prostředím stovky hostů, většina důležitých jednání se plánovala právě zde. Veřejný prostor se dnes stává pro kreativitu čím dál méně přátelský, ubývá ticha, možnost jakkoli vybočit z předem daných regulí společnosti, ubývá prostředí pro atmosféru soustředění. I tento rys se týká budoucnosti – v současném New Yorku lze slyšet nejzajímavější hudbu v rámci klubových nebo bytových koncertů, soukromý prostor se tak nakonec stává jedinou protiváhou všudypřítomné „neviditelné ruce trhu“.

**Zdenka a Václav
Vaculovičovi**